

100 års vedholdenhed i dansk militær flyvning

Tekst af Steen H. Hartov

I år er det 100 år siden den militære flyvning officielt blev indledt i Danmark. Hærens Flyvertropper og Marinens Flyvevæsen blev oprettet i 1912 – og i 1950 slået sammen til Flyvevåbnet.

Faktisk var både Hæren og Marinen begyndt at uddanne piloter i 1911. Hærens Flyvertropper og Marinens Flyvevæsen blev dog først officielt oprettet i 1912, og de to organisationer fik også leveret deres første fly det år.

Udviklingen i Danmark fulgte udviklingen i andre lande; eksempelvis blev de britiske hær og flådeflystyrker også oprettet i 1912. Begrænsninger i flyenes ydeevne og datidens radioer gjorde, at flyoperationerne blev udført i tæt koordination med og til støtte for hærstyrkerne på land og skibene på havet. Det betød dog ikke, at man holdt sig inden for landets grænser. Kaptajnerne Botved og Herskind fra Hærens Flyvertropper fløj til Tokyo og retur allerede i 1926 i to Fokker C.V bombemaskiner. Og Marinens Flyvevæsen fløj rutinemæssigt i Grønland i forbindelse med luftfotograferingsopgaver.

Fokker C.V. (M26)

Forsvarets Fotogalleri

Danmark godt med

Det er interessant at se, at de danske militære flystyrker har været rimelig godt med gennem alle årene, når det gælder den tekniske udvikling. Som et lille land er det begrænset, hvor specialiseret man kan tillade sig at være. Det gælder om at have fleksibelt materiel og udstyr, der kan anvendes til flere forskellige opgaver.

Danmark har derfor aldrig haft for eksempel strategiske bombefly, egentlige kamphelikoptere eller specialiserede fly til elektronisk Krigsførelse. Vi har dog til gengæld været godt med, når det gælder de jager- og bombefly, som vi rådede over helt tilbage til mellemkrigstiden. Lige akkurat før Anden Verdenskrig skete der et teknologisk skifte, hvor dobbeltdækker-flyene blev fløjet agterud af typer som Spitfire og Messerschmidt 109. Det er dog interessant, at da Royal Air Force først blev præsenteret for ideen om Spitfire, valgte de i stedet at anskaffe datidens mest moderne dobbeltdækker, Gloster Gauntlet, som Hærens Flyvertropper også fik. De hjalp dog ikke meget mod Nazi-Tysklands overlegne flystyrker i 1940.

Et selvstændigt flyvevåben

Anden Verdenskrig fik en enorm betydning for udviklingen af flystyrker verden over. Ud over den traditionelle, direkte støtte til land- og søstyrker blev flyene indsat i en selvstændig strategisk rolle. Udviklingen af Jetmotoren medvirkede til, at flyene nu havde en hastighed og rækkevidde, som gjorde det muligt at skifte vægten i operationerne over meget store afstande på kort tid, og flystyrkernes nye rolle medførte, at man i de fleste lande oprettede selvstændige flyvevåbner. Det skete også i Danmark i 1950, hvor Flyvevåbnet blev dannet ved sammenlægningen af Hærens Flyvertropper og Marinens Flyvevæsen.

Dansk militær flyvning trådte ind i jetalderen i 1949, kun fem år efter at de første jetfly blev operative. Gennem våbenhjælpen i 1950'erne og 1960'erne blev Flyvevåbnet udrustet med moderne jagerfly. Det var ikke nødvendigvis det nyeste nye, men gode ideer og snilde hos medarbejdere fik konstant det yderste ud af materiellet. Gang på gang har "husmandsløsninger" lavet af dygtige medarbejdere overrasket og imponeret udenlandske flyvevåbner og virksomheder.

Med indførelsen af F-16 jagerflyet i 1980 kom Danmark med helt frem i forreste linje med teknologi og formåen, og de konstante opdateringer har gjort, at flyet fortsat var operativt relevant 31 år senere under Libyen-missionen. Den linje har vi også fulgt med EH101 helikopteren og den nyeste version af Hercules-transportflyet, C-130J. Vores største styrke er dog den iderigdom og det engagement, som Forsvarets medarbejdere har løst opgaverne med gennem de første 100 år. Den vil også sikre, at dansk militær flyvning gennem de næste 100 år vil være både relevant og effektiv – uanset hvordan den måtte udvikle sig.

